

Cuprins

Argument.....	XV
Abrevieri.....	XVII
Capitolul I. Considerații introductive	1
Secțiunea 1. Încercare de clarificare terminologică	1
§1. Termenul „profesionist”	1
§2. Termenul „întreprindere”	4
Secțiunea a 2-a. Diversitatea ipostazelor juridice ale întreprinderilor	10
§1. Persoană fizică autorizată; întreprindere individuală și întreprindere familială	10
§2. Regie autonomă	10
§3. Societate reglementată de Codul civil	11
§4. Contractul de asociere în participație, fără personalitate juridică	11
§5. Societatea agricolă	11
§6. Cooperativă agricolă	12
§7. Instituție financiară nebancaară	12
§8. Instituție de credit	12
§9. Întreprindere publică	13
§10. Cooperativă	13
§11. Grup de interes economic	14
§12. Asociații și fundații	15
§13. Societate cu personalitate juridică reglementată de Legea nr. 31/1990, republicată	15
Secțiunea a 3-a. Întreprinderea, o instituție revendicată de științele economice și științele juridice	16
Secțiunea a 4-a. Principiile dreptului afacerilor întreprinderilor	18
§1. Interpretarea legii civile	18
§2. Interzicerea analogiei	19
§3. Respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri	19
§4. Libertatea de a dispune (art. 12 C.civ.)	19
§5. Renunțarea la un drept nu este prezumată, ci trebuie să fie expresă (art. 13 C.civ.)	19
§6. Buna-credință	20
§7. Abuzul de drept (art. 15 C.civ.)	20
§8. Vinovăția (art. 16 C.civ.)	21
§9. Eroarea comună și invincibilă	22
Capitolul II. Patrimoniul profesionistului și patrimoniul întreprinderii.....	23
§1. Aspecte introductive	23
§2. Ambiguitatea patrimoniului	23
§3. Patrimoniul debitorului în insolvență	25
§4. Paradoxul patrimoniului persoanei juridice	27
§5. Elementele definitorii ale patrimoniului	29

§6. Caracterele patrimoniului. Analiza teoretică a unității patrimoniului.....	30
§7. Unitatea patrimoniului. Analiza funcțională.....	32
§8. Caracterele patrimoniului. Unitatea patrimoniului, temei al extinderii procedurii colective	34
§9. Importanța unității patrimoniului și a dreptului de gaj general în procedura insolvenței.....	37
§10. Unitatea gajului general asupra averii debitorului	38
§11. Universalitatea patrimoniului în procedura insolvenței. Insolvența fără frontiere	39
§12. Egalitatea de șanse privind participarea creditorilor la procedura insolvenței	39
§13. Restrângeri ale unității patrimoniului prin crearea universalităților juridice.....	41
§14. Izolarea unor ramuri de activitate cedate în caz de aport parțial de activ supus regimului divizării.....	41
§15. Incidența ramurii de activitate asupra diviziunii patrimoniilor societăților	42
§16. Izolarea compartimentelor unui fond comun de creanțe sau de plasament	43
§17. Restrângeri ale unității patrimoniului prin restrângerea unității gajului general	44
§18. Restrângeri ale unității patrimoniului prin tehnica fiduciei (art. 773-791 C.civ.)	46
§19. Fiducia – o struțocămilă cu ștaif.....	49
§20. Relația dintre persoană și patrimoniu în cazul debitorului insolvent.....	54
§21. Dreptul de a nu plăti datoriile	55
§22. Patrimoniul – instrument al supraviețuirii	55
§23. Debitorul, persoană juridică.....	56
§24. Divulgarea averii în presă. Jurisprudența franceză	57
§25. Conturarea conținutului patrimoniului. Izolarea bunurilor destinate uzului profesional. Fondurile specializate	58
§26. Patrimoniul profesional	59
§27. Patrimoniul și viața privată.....	60
§28. Caracterul inalienabil al patrimoniului	60
§29. Definiția conceptului juridic de patrimoniu. «A fi» și «a avea».....	61
§30. Puterile titularului asupra patrimoniului	62
§31. Modalitățile juridice ale patrimoniului	62
§32. Funcțiile patrimoniului. Subrogația reală universală sau cu titlu universal	63
§33. Gajul general al creditorilor chirografari	63
§34. Transmisiunea universală și cu titlu universal	64
§35. Întreprinderea unipersonală cu răspundere limitată. Drept comparat	67
§36. Activ și pasiv patrimonial. Abordarea contabilă.....	69
§37. Abordarea juridică. Aspecte introductive	71

§38. Dreptul de proprietate privată ca activ al patrimoniului debitorului. Definiție, conținut și caracterele juridice.....	75
Capitolul III. Activitatea profesioniștilor și întreprinderilor de administrare a bunurilor altor persoane reglementată de Codul civil	79
Secțiunea 1. Ce fel de indivizi administrează bunurile altor persoane	79
§1. Doi cămătari s-au asociat la Roșia Montană.....	79
1.1. Împăratul Traian cucerește Dacia și ia o pradă imensă în aur.....	79
1.2. <i>Instrumenta Dacica in tabulis ceratis conscripta</i> . Supraviețuirea tăblițelor cerate – un miracol	80
1.3. <i>Societas danistariae. Affectio societatis</i> , dar cu rezerve	81
§2. Diogenes din Sinope. În tot răul poate fi și un bine.....	82
§3. Distinsa doamnă, Banca Monte dei Paschi di Siena.....	83
§4. John Law, probabilul model al lui Don Juan, duelist și bancher	84
§5. Un bancher german cu ștaif falimentează rapid Banca Națională a Moldovei.....	85
§6. De ce falimentează băncile?	87
§7. Falimentul Băncii Marmorosch Blank & Co. (1932)	89
§8. Banca „Albina” din Sibiu	91
§9. Of, of, Madoff! Omul și opera.....	93
9.1. Madoff a avut precursori.....	94
9.2. Efectele produse în SUA.....	95
9.3. Efectele «seismului Madoff» în Europa.....	97
9.4. Un nou summit.....	97
9.5. Dar noi, săracii Europei?.....	98
9.6. Reîntoarcere la predecesori	98
§10. Alte portrete de escroci	99
10.1. Victor Lustig vinde Eiffel	99
10.2. William Thompson	100
10.3. O bancă criminală	100
§11. Întreprinderea confruntată cu agresiunea corupției.....	101
11.1. Metcalf & Eddy.....	102
11.2. Bekker Hughes	103
11.3. BJ Services.....	104
11.4. Syncore	105
11.5. Lucent	105
11.6. Schering-Plough Corporation.....	106
11.7. ABB Ltd	107
11.8. GM Invision, Inc.	107
Secțiunea a 2-a. Activitatea de administrare în Codul civil.....	108
§1. Cele patru segmente normative	108
1.1. Dreptul comun al administrării bunurilor altuia.....	109
1.2. Substituția fideicomisară.....	109
§2. Contractul de mandat.....	111
§3. Regimul juridic al mandatului de administrare a unei întreprinderi	113
§4. Obligațiile mandatarului (art. 2017-2024 C.civ.)	114

§5. Obligațiile mandantului (art. 2025-2029 C.civ.).....	116
§6. Încetarea mandatului.....	116
§7. Mandatul fără reprezentare.....	116
§8. Personalitatea juridică.....	117
§9. Eroare judiciară. Ignoranță sau abuz.....	120
§10. Persoana juridică în Codul civil.....	121
§11. Înființarea persoanei juridice	122
§12. Capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu ale persoanei juridice (art. 205-224 C.civ.)	123
§13. Identificarea persoanei juridice (art. 225-231 C.civ.)	124
§14. Reorganizarea persoanei juridice (art. 232-243 C.civ.)	125
§15. Încetarea persoanei juridice (art. 244-251 C.civ.).....	125
§16. Contractul de societate. Aspecte generale (art. 1881-1889 C.civ.).....	126
§17. Societatea simplă (art. 1890-1948 C.civ.). Încheierea contractului de societate	128
§18. Formarea capitalului social.....	128
§19. Administratorii societății (art. 1913-1919 C.civ.).....	129
§20. Administratorii societății reglementate în Legea nr. 31/1990 (art. 137-158, art. 191-203). Formele societăților: S.R.L. și S.A.	130
§21. Investiția cu calitatea de administrator	133
21.1. Investiția concomitent cu constituirea societății. Investiția prin actul constitutiv.....	133
21.2. Investiția prin votul adunării constitutive.....	134
21.3. Investiția pe parcursul existenței societății comerciale	134
21.4. Studiu de caz	135
21.5. Spețe comentate. Repartizarea fotoliilor în directorat și în consiliul de supraveghere. Războiul pastelor sau parada pactelor	137
§22. Atribuțiile administratorilor. Raporturile juridice interne	140
§23. Conflictele de interese	145
§24. Convențiile (pactele) între acționari și societate.....	147
§25. Raporturile juridice cu terțe persoane.....	147
25.1. Delegarea puterilor.....	148
25.2. Remunerația administratorilor	149
§26. Studiu de caz privind conflictele de interese. Atribuțiile administratorilor privind modificarea capitalului social. Aspecte controversate privind majorarea capitalului social prin conversia datoriilor în acțiuni.....	149
§27. Studiu de caz privind remunerația administratorilor. Scurtă prezentare a cauzei	155
§28. Răspunderile, obligațiile și interdicțiile administratorilor. Principiile....	160
28.1. Răspunderea civilă	160
28.2. Răspunderea penală.....	160
28.3. Răspunderea contravențională	161
28.4. Răspunderea pentru faptele reglementate de Legea nr. 85/2006.....	162
§29. Specificul administrării societății pe acțiuni. Aspecte introductive.....	163
29.1. Sistemul unitar (art. 137-152 LS).....	164

29.2. Sistemul dualist (art. 153-153 ¹¹ LS).....	165
29.3. Norme comune (art. 153 ¹² -155 ¹ LS).....	165
29.4. Utilitatea examinării modelului englez	166
§30. Structuri societare europene	169
§31. Răspunderea juridică a administratorilor întreprinderilor. Generalități	174
31.1. Delimitarea domeniului.....	174
31.2. Delimitarea domeniului față de Legea nr. 31/1990	174
31.3. Culpă și riscul în afaceri. Polisemia riscului	174
31.4. Funcția sancționatoare și preventivă a răspunderii presupune că administratorul nu este prea mult protejat de asigurare.....	176
31.5. Funcția dreptului penal nu trebuie să fie aceea de a sancționa conducătorii în materia răspunderii civile	176
§32. Puterile administratorilor. Principiul: exercitarea puterilor în interesul societății.....	177
§33. Conflictele de interese	180
§34. Pactele societare. Aspecte introductive	183
§35. Angajarea societății în raport cu terțele persoane	186
§36. Limitarea puterilor	187
§37. Revocarea administratorilor. Motivele și procedura revocării.....	189
§38. Comentarii de caz	189
§39. Protejarea interesului social în administrarea societății pe acțiuni sub impactul crizei financiare.....	190
§40. Datoriile și răspunderile administratorilor în dreptul englez	191
§41. Răspunderile administratorilor societăților comerciale. Norme comune privind răspunderile administratorilor întreprinderilor în Legea nr. 31/1990.....	192
§42. Caracteristici ale <i>corporate governance</i>	193
§43. Dreptul francez	198
§44. Acțiunea în răspundere	199
§45. Studiu de caz.....	200
§46. Formele răspunderii juridice a administratorilor societăților comerciale. Răspunderea civilă. Dreptul comun al răspunderii civile a administratorilor societăților comerciale, astfel cum rezultă din reglementarea răspunderii civile pentru fapta proprie în Codul civil	201
§47. Cauzele care exonerează de răspundere. Forța majoră și cazul fortuit (art. 1351 C.civ.).....	208
§48. Cauzele care exonerează de răspundere civilă. Fapta victimei sau fapta terței persoane (art. 1352 C.civ.)	213
§49. Cauzele care înlătură răspundere civilă. Exercițarea unui drept, a unei puteri sau a unei libertăți (art. 1353 C.civ.)	214
§50. Alte cauze de exonerare de răspundere civilă (art. 1354 C.civ.)	215
§51. Excluderea sau plafonarea răspunderii (art. 1355 C.civ.).....	216
§52. Structura legală a răspunderii civile pentru fapta proprie (art. 1357 C.civ.).....	219
§53. Studiu de caz.....	221

§54. Prejudiciul.....	224
§55. Studiu de caz.....	228
§56. Prejudiciul eventual sau ipotetic	230
§57. Caracterul personal al prejudiciului	232
§58. Fapta ilicită (culpa)	234
§59. Vinovăția. Intenția sau culpa	240
§60. Criterii particulare de apreciere a culpei (art. 1358 C.civ.).....	241
§61. Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes (art. 1359 C.civ.).....	241
§62. Legitima apărare (art. 1360 C.civ.).....	241
§63. Starea de necesitate (art. 1361, art. 1362 C.civ.)	242
§64. Divulgarea secretului comercial (art. 1363 C.civ.).....	243
§65. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege (art. 1364 C.civ.).....	244
§66. Efectele hotărârii penale (art. 1365 C.civ.).....	246
§67. Răspunderea altor persoane (art. 1369 C.civ.).....	247
§68. Imposibilitatea de identificare a unicului autor al faptei ilicite (art. 1370 C.civ.).....	247
§69. Culpa comună. Concursul cu alte cauze exoneratoare (art. 1371 C.civ.).....	248
§70. Întinderea reparației (art. 1385 C.civ.).....	250
§71. Aspecte specifice răspunderii civile a administratorilor față de societate în dreptul francez	254
§72. Răspunderea față de terțe persoane.....	256
§73. Asigurarea de răspundere civilă.....	257
§74. Răspunderea administratorului pentru datoriile fiscale ale societății	258
§75. Răspunderea penală. Aspecte generale. Lumea necruțătoare a banilor	259
§76. Exonerarea de răspundere. Delegarea puterilor. Aspecte introductive.....	262
§77. Condițiile pentru exonerarea de răspundere penală	263
§78. Alte mijloace pentru prevenirea riscului penal	264
§79. Infrațiuni prevăzute de actualul Cod penal	265
§80. Infrațiuni prevăzute de Legea nr. 31/1990	268
§81. Infrațiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea unor fapte de corupție	277
§82. Infrațiuni prevăzute în Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism	278
§83. Infrațiuni prevăzute de Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare	278
§84. Infrațiuni prevăzute de legislația altor state	278
§85. Câteva observații referitoare la instrumentarea acestor infrațiuni în faza de urmărire penală și judecarea lor de către instanțe	279
Capitoul IV. Insolvența profesionistului și a întreprinderii.....	295
§1. Scopul procedurii insolvenței	295
§2. Funcțiile procedurii insolvenței	296

§3. Eficiența procedurii insolvenței	298
3.1. Avantajele și dezavantajele generate pentru creditori	299
3.2. Avantajele și dezavantajele generate pentru debitor	300
§4. Principiile procedurii insolvenței.....	301
4.1. Principiul priorității procedurii speciale reglementate de Legea nr. 85/2006 față de procedura de drept comun reglementată de Codul de procedură civilă.....	301
4.2. Principiul celerității	302
4.3. Principiul unității și colectivității procedurii.....	303
4.4. Principiul continuității judecătorului-sindic.....	304
4.5. Principiul preeminenței reorganizării	305
4.6. Principiul maximizării recuperării creanțelor.....	305
4.7. Principiul ordonării rangului creanțelor	305
§5. Participanții la procedura insolvenței	306
§6. Date statistice.....	307
§7. Concluzii privind redefinirea rolului judecătorului-sindic și a raporturilor sale cu ceilalți participanți în procedura insolvenței reglementată de Legea nr. 85/2006.....	308
§8. De ce insolvența a fost supranumită «fiica rebelă» a dreptului civil?	309
§9. Un paradox derutant: debitorul impune voința sa creditorului	310
§10. Insolvența este o «fiică rebelă», dar nu independentă	312
§11. Insolvența înfrânge dreptul civil în favoarea debitorului.....	312
§12. Înfrângerea autonomiei voinței.....	313
§13. Subminarea libertății contractuale	314
§14. «Fiica rebelă» emasculează contractul. Lipsirea de efecte a unor clauze contractuale	315
§15. Clauze considerate nescrise	315
§16. Suspendarea de drept a proceselor contra debitorului și a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale.....	316
§17. <i>Intuitu personae</i> ignorat.....	317
§18. Nesocotirea forței obligatorii a contractului	317
§19. «Fiica rebelă» dezavuează compensația. Continuitatea relațiilor de afaceri	318
§20. Ineficiența indivizibilității	319
§21. Cesiunea forțată a contractului	320
§22. Excluderea compensației	320
22.1. (Noul) Codul civil aduce schimbarea.....	320
22.2. O preluarea necritică și nelegală	321
22.3. Compensația este o operațiune matematică, dar nu și mașinală.....	322
§23. «Fiica rebelă» dezavuează revendicarea. Admisibilitatea revendicării în principiu	323
§24. Adaptarea acțiunii de drept civil la specificul procedurii insolvenței.....	325
§25. Conceptul de bunuri care „aparțin” altor persoane (art. 90 din Legea nr. 85/2006)	325

§26. Dilemele jurisprudenței actuale	326
§27. Fiica rebelă este refractară la restituire	327
27.1. Obligația de restituire și alte ipoteze	327
27.2. Bunuri în depozit	328
27.3. Vânzarea rezoluționată	328
27.4. Mărfuri în tranzit	328
27.5. Contractul de leasing	329
27.6. Expoziția	330
27.7. Bunuri sub gaj	330
27.8. Debitorul posesor al titlului la purtător	330
§28. Debitorul paralizează revendicarea în temeiul dreptului de proprietate rezervat	331
28.1. Istoricul clauzei de rezervă a proprietății	332
28.2. Calificarea juridică a clauzei	333
28.3. Critica clauzei	333
28.4. Soarta bunului anterior plății prețului	333
§29. Diversitatea revendicărilor și reacțiilor debitorului	334
§30. Bunuri fungibile	335
§31. Flexibilitatea noțiunii de fungibilitate favorizează creditorii	338
§32. Debitorul între revendicare și apropiere	342
32.1. Revendicarea instrumentelor financiare	342
32.2. Apropiere și revendicare	343
32.3. Revendicarea unui fond de comerț	343
32.4. Revendicarea unui portofoliu de valori mobiliare	343
32.5. Revendicarea universalităților de bunuri fungibile	343
32.6. Apropierea lucrurilor fungibile fără identificare	344
32.7. Revendicarea numerarului	344
32.8. Revendicarea creanțelor	345
§33. Debitorul confruntat cu o revendicare specială	345
§34. Insolvența înfrânge dreptul civil în favoarea creditorilor. Totul pentru maximizarea averii debitorului	347
34.1. Anularea unor acte ale debitorului	347
34.2. Anularea actelor frauduloase ale debitorului în temeiul art. 79 al Legii nr. 85/2006	348
34.3. Conceptul de perioadă suspectă	349
34.4. Conceptul de fraudă	349
34.5. Buna-credință, dolul și fraudă	350
§35. Debitorul este sancționat pentru fraudarea creditorilor reflectată în norme din Legea nr. 85/2006	351
35.1. Concluzii privind conexiunea terței complicități cu situația contractelor debitorului în perioada suspectă	353
35.2. Natura juridică a sancțiunii actelor debitorului prevăzută de art. 79 și art. 80 din Legea nr. 85/2006	354

§36. Maximizarea averii debitorului prin anularea unor transferuri preferențiale. Transferurile enumerate în primul alineat al art. 80 din Legea nr. 85/2006	354
§37. Maximizarea averii debitorului prin anularea unor acte dezechilibrate	356
§38. Actele dezechilibrate în dreptul francez	356
§39. Actele de sustragere a bunurilor [art. 80 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 85/2006]	357
§40. Actele de transfer de proprietate pentru favorizarea unui creditor	357
§41. Privilegierea unui creditor chirografar [art. 80 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 85/2006]	358
§42. Plăți preferențiale	358
§43. Răspunderea membrilor organelor de conducere care au provocat insolvența debitorului. Condițiile răspunderii	359
§44. Persoanele răspunzătoare	361
§45. Drept comparat	364
§46. Prejudiciul	366
§47. Natura juridică a răspunderii membrilor organelor de conducere	367
§48. Diversitatea persoanelor răspunzătoare, consecință a diversității faptelor prin care s-a cauzat insolvența	368
§49. Folosirea bunurilor sau a creditelor întreprinderii în folosul propriu sau în folosul altei persoane. Art. 138 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 85/2006: folosirea bunurilor sau a creditelor persoanei juridice în folosul propriu sau în folosul unei alte persoane	370
§50. Operațiunile expuse în mod deosebit abuzului de bunuri sociale	377
§51. Abuzul prin remunerația excesivă	377
§52. Abuzul în cadrul grupului de societăți	378
§53. Jurisprudența română în domeniu	380
§54. Efectuarea de activități economice în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice [art. 138 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2006]	381
§55. Continuarea, în interes personal, a unei activități care ducea în mod vădit persoana juridică la încetarea de plăți [art. 138 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 85/2006] prin agravarea pasivului	382
55.1. Conducerea unei evidențe contabile fictive sau neconforme cu legea sau provocarea dispariției unor documente contabile [art. 138 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 85/2006]	383
55.2. Deturnarea sau ascunderea unei părți din activul persoanei juridice sau mărirea fictivă a pasivului acesteia [art. 138 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 85/2006]	385
§56. Folosirea de mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri [art. 138 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 85/2006]	386
56.1. Efectuarea de plăți cu preferință către un creditor, în dauna celorlalți creditori, în luna precedentă încetării plăților [art. 138 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 85/2006]	386

56.2. Faptul că există în lucru și un dosar penal pentru aceleași fapte, nu împiedică stabilirea răspunderii conform art. 138 din Legea nr. 85/2006	387
§57. Raportul de cauzalitate între fapta conducătorului și prejudiciu.....	387
§58. Distincția față de extinderea procedurii împotriva asociațiilor	388
§59. Procedură.....	389
59.1. Condițiile răspunderii. Probleme de drept specifice	389
59.2. Termenul de prescripție al dreptului la acțiune	423
59.3. Concluzii	425
§60. Răspunderea penală a administratorului întreprinderii în insolvență. Cele cinci infracțiuni (art. 143-147) și procedura din Legea nr. 85/2006.....	427
§61. Variantele procedurii insolvenței și domeniul de aplicare a fiecărei variante	428
61.1. Procedura generală.....	428
61.2. Procedura simplificată.....	430
§62. Insolvența și cele două forme ale sale	433
§63. Relația între persoană și patrimoniu în cazul debitorului insolvent.....	434
§64. Debitorul întreprindere, persoană juridică.....	434
§65. Raportarea insolvenței la toate categoriile de obligații bănești ale debitorului	435
Bibliografie.....	437